

BOEKBESPREKING

Kosmos Atlas Spinnentiere Europas. Heiko Bellmann 2006. Derde druk. 304 pagina's, 1024 kleurenfoto's, 470 zwart-wit tekeningen. Franckh-Kosmos Verlags-GmbH & Co. KG, Stuttgart. ISBN-13: 978-3-440-10746-1, ISBN-10: 3-440-10746-1. Prijs € 27,50.

In dit boek van fors formaat worden families en soorten van Centraal-Europese spinnen behandeld. In feite is het een opvolger van de eerdere uitgave van Heiko Bellmann's gids "Spinnen beobachten – bestimmen" uit 1984 (herdruk in 1992). Bellmann wilde vooral de aandacht vestigen op deze interessante groep van dieren en daar is hij buitengewoon goed in geslaagd. Met de Atlas Spinnentiere voegde hij een enorme hoeveelheid kwaliteit toe: veel meer afbeeldingen en veel meer algemene inleiding.

Heiko Bellmann is bioloog met een grote passie voor fotografie en publiceerde, soms samen met anderen, fotogidsen van insecten en spinnen. Door die gidsen is hij vooral bekend geworden. Hij was verbonden aan de universiteit van Ulm en deed onderzoek aan bijen, maar ging al snel de kant van popularisering op. In combinatie met zijn voorliefde voor en kundigheid met de camera vormde zijn kennis van ongewervelde dieren, vooral insecten en spinnen, de basis voor diverse mooie gidsen. Zoals deze over spinnen, hooiwagens, en andere spinachtigen. Pissebedden en diverse andere diergroepen nam hij meteen ook maar even op. Daardoor is het wel enigszins een potpourri geworden, maar dat moeten we dan maar op de koop toe nemen.

Bevatte zijn boekje uit 1984 nog een heuse determinatietabel voor de families, in deze atlas is die vervangen door een zeer originele synoptische tabel waar een kleine zwart-wit afbeelding van een karakteristieke spin uit een familie steeds als illustratie dient bij de onderverdeling, de rangschikking van de families volgens de belangrijkste somatische kenmerken, die met geringe optische hulp (alleen een loupe) al te zien zijn. Webtypen worden als kenmerk gebruikt, naast de ogen, poten, cheliceren etc. Er worden met behulp van foto's vele webtypen getoond, en ook eicocons, paarhoudingen en broedzorg. Natuurlijk beperkt het boek zich en zijn niet alle soorten afgebeeld. Dat zou een ongewenste overdaad zijn, die niet extra zou bijdragen aan het enthousiast maken van het publiek. Toch zijn er nog 397 verschillende soorten spinnen afgebeeld om mij maar even tot die groep te beperken.

Dat ik hier nog eens de aandacht vestig op dit boek wordt ingegeven door het plezier waarmee ik er regelmatig in kijk. Het bijzondere zit hem in de uitstekende foto's. Niet zo maar een scherpe opname van een dier op een saaie ondergrond, maar de dieren in actie, bezig met wat spinnen doen: webben bouwen, prooien inspinnen, paren en eieren leggen. Ze zijn precies zo vastgelegd als je ze zelf ziet zitten als je op zoek bent naar spinnen, ze zitten daar zo levensecht. Elke foto laat niet alleen een dier zien, maar verradt meteen ook iets van zijn levenswijze, laat hem zien in samenhang met zijn omgeving, laat echt een levend organisme zien. Dat is knap, dat vereist naast goed kunnen omgaan met een camera ook een uitstekende kennis van de diergroep. Heiko Bellmann moet een zeer goed waarnemer zijn met erg veel geduld.

PJvH

BESCHIKBAARHEID VAN NEDERLANDSE FAUNISTISCHE GEGEVENS VAN SPINNEN

Ten behoeve van de registrerende organisaties in Nederland en de rest van de wereld houd ik de bestaande overzichten bij. Voor de gebruikers is het gemakkelijk dat de overzichten direct via internet te raadplegen zijn. Ze worden twee maal per jaar bijgewerkt.

In de Catalogus van de Nederlandse spinnen zijn alle gepubliceerde gegevens opgenomen die een verspreidings-component bevatten. Publicaties die over andere onderwerpen gaan en waar wel spinnensoorten worden genoemd maar niet gekoppeld aan een vindplaats zijn weggelaten. De nieuwste nomenclatuur is steeds verwerkt, maar omdat het een catalogus is zijn ook de oude namen steeds te vinden. Daarvan afgeleid is de tabel met de verspreiding over de provincies, die een snel antwoord geeft op de vraag of een soort in een bepaalde provincie voorkomt. Het biedt ook enig – hoewel beperkt – inzicht in de zoogeografische verspreiding in ons land. De nieuwe en oude namen zijn beide te gebruiken. Als laatste aanbod is er de soortenlijst te vinden met code-nummers voor registratie en ook daarin zijn de oude namen naast de nieuwe te vinden. Deze drie lijsten zijn te bezichtigen via de website van EIS-Nederland (<http://www.naturalis.nl/spinnen>). De gegevens dienen ook als basisbestand voor Het Nederlands Soortenregister (<http://www.nederlandsesoorten.nl>), maar helaas wordt dat niet bijgehouden. Dat bestand is wat de spinnen betreft stil blijven staan in 2003. Fauna Europaea vertoont dezelfde tekortkoming (<http://www.faunaeur.org/>). Ook die is op de officiële site bij 2003 blijven stilstaan. Ik houd zelf wel alle veranderingen voor de spinnen op Fauna Europaea bij en het bijgewerkte bestand is steeds te vinden op de website van de European Society of Arachnology (ESA) onder Links en vervolgens onder European Spiders (<http://www.european-arachnology.org/>). Daar staat nu Versie 2009.2 voor u klaar.

PJvH

